

Datum

2021-05-12

Vår referens

Johanna Sjöwall

Utvecklingssekreterare

johanna.sjowall@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Återrapportering av verksamhetsmedel samt avrop av årligt verksamhetsmedel för 2021 - Malmö mot Diskriminering STK-2021-659

Sammanfattning

I enlighet med beslut i ärende STK-2018-1290, Ansökan från Malmö mot Diskriminering (MmD) om stöd för föreningens grundverksamhet 2020, ska föreningen i samband med återrapportering även avropa verksamhetsstöd för 2021. Stödet motsvarar totalt 1 345 000 kronor vilket inkluderar 1 025 000 kronor för föreningens grundverksamhet och 320 000 kronor för lokalrelaterade kostnader. Beslutet som ger Malmö mot Diskriminering möjlighet att årligen avropa verksamhetsstöd 2020, 2021 och 2022 är avsett att bidra till mer långsiktighet i stödet till antidiskrimineringsbyrån.

Förslaget är att godkänna återrapporteringen samt bevilja Malmö mot Diskriminering 1 345 000 kronor för 2021.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Kommunstyrelsen godkänner föreningen Malmö mot Diskriminering återrapportering för 2020.
2. Kommunstyrelsen beviljar 1 345 000 kronor för 2021 till föreningen Malmö mot Diskriminering med finansiering ur kommunstyrelsens anslag för stadigvarande medlemsavgifter och bidrag.

Beslutsunderlag

- G-Tjänsteskrivelse KSAU 210524 Återrapportering av verksamhetsmedel samt avrop av årligt verksamhetsmedel för 2021 - Malmö mot Diskriminering
- Årsredovisning 2020 Malmö mot Diskriminering
- Verksamhetsberättelse 2020 Malmö mot diskriminering

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2021-05-24

Kommunstyrelsen 2021-06-09

Beslutet skickas till

[Här skriver du vem beslutet ska skickas till efter att protokollet är justerat, ange funktion eller

organisation. Uppgifterna överförs till protokoll och protokollsutdrag. I fliken expediera till, på ärendekortet, anger du fullständiga uppgifter som exempelvis e-postadress, som en information till nämndsekreteraren . Om beslutet inte ska expedieras, kan denna text och rubrik tas bort.]

Ärendet

Detta ärende avser Malmö mot Diskriminerings (MmD) återrapportering av ansökt verksamhetsstöd för 2020 samt avrop av årligt verksamhetsstöd för 2021 i enlighet med beslut i ärende STK-2018-1290.

Utifrån ansökan om stöd inför verksamhetsåret 2019 (STK-2018-1290) beviljades MmD 1 345 000 kronor vilket innefattade 1 025 000 kronor för föreningens grundverksamhet och 320 000 kronor för lokalrelaterade kostnader. Utifrån tidigare fattat beslut ska ett årligt stöd 2020, 2021 och 2022 omfatta motsvarande medel för föreningens grundverksamhet och lokalrelaterade kostnader.

Genom stödet kan MmD, utifrån sina lokaler på Nobelvägen i Malmö, fortsätta vara en kostnadsfri resurs för den enskilde malmöbon och stärka ett främjande och förebyggande arbete genom att:

1. Erbjuder juridisk rådgivning i diskrimineringsärenden, ingå förlikningar mm, samt kunna hänvisa till andra organisationer, kommunala instanser, myndigheter, jurister, etc.
2. Skapa opinion kring frågor som rör diskriminering och mänskliga rättigheter.
3. Verka för att öka kunskapen kring diskriminering och vara en tydlig resurs för andra föreningar, organisationen och myndigheter i frågor om mänskliga rättigheter och antidiskriminering.

Nedan följer en sammanfattning av MmD:s aktiviteter och resultat utifrån verksamhetsberättelse och årsredovisning för 2020:

- Den 31 december 2020 var 57 föreningar och organisationer medlemmar i Malmö mot Diskriminering.
- Under 2020 har verksamheten bedrivits med ett grundstöd från Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällefrågor (MUCF) och från Malmö stad. Andra, för verksamheten, viktiga intäkter har under året kommit från Allmänna Arvsfonden, Delegationen mot segregation (DELMOS) och Arbetsmarknadsdepartementet.
- Under 2020 har 186 personer vänt sig till Malmö mot Diskriminering för juridisk rådgivning. Detta är en minskning jämfört med föregående år. Vanligaste diskrimineringsgrund i samband med anmälan av ärende till MmD var funktionsnedsättning.
- MmD har haft fyra domstolsprocesser i diskrimineringsmål under året varav en process avslutats med vinst i hovrätt och en process avslutats i en förlikning. De två andra domstolsprocesserna löper vidare under 2021.
- Under 2020 har Malmö mot Diskriminering fortsatt driva projekt med extern finansiering. Bland annat har projektet Aktion som metod, med finansiering från Allmänna Arvsfonden, fortsatt drivas under året. Projektet har diskriminering av barn i fokus och tar sin utgångspunkt i barnets perspektiv och i diskrimineringslagens kapitel 2 och 3. Projektet har hittills fördjupats inom området bristande tillgänglighet.
- Under 2020 har projekt om diskriminering på bostadsmarknaden drivits med stöd från DELMOS, samt ett barnrättsprojekt med stöd från Arbetsmarknadsdepartementet.
- Under 2020 har MmD genomfört drygt 50 utbildningar och informationsinsatser och

nått mer än 3200 personer. Utbildningar har genomförts på plats och digitalt.

- Under 2020 spreds en handbok för arbete med *aktiva åtgärder*¹ ”Att få plats som människa i en organisation – aktiva åtgärder i praktiken”, som bygger på erfarenheter från MmD:s forskningscirkel i ämnet och som staden bidragit till. Boken har utvecklats av MmD i samverkan med Malmö universitet och ett flertal andra aktörer och den har bland annat spridits brett till ansvarig HR-personal med ansvar för att driva arbetet med aktiva åtgärder i Malmö stad.
- Under 2020 avslutades projektet ”Policy på riktigt”, där MmD tillsammans med ett antal föreningar utforskade hur föreningslivet kan arbeta med riktlinjer mot sexuella trakasserier, även om föreningslivet inte omfattas av kravet på aktiva åtgärder.
- Under 2020 har deras kontaktytor stärkts genom arrangemang tillsammans med medlemsorganisationer, andra aktörer inom det civila samhället, Skånes kommuner och Region Skåne. Arrangemang som vänder sig till allmänheten har ökat kännedomen om Malmö mot Diskrimineringsarbete och bidrar till en utökad medlemsverksamhet. Exempel på arrangemang i med Malmö som utgångspunkt är ”Förintelsens Minnesdag” (27 januari) och ”Minnesdagen för avskavande av den transatlantiska slavhandeln i Sverige” (9 oktober), båda arrangemang som belyser historiska och samtida former av rasism.
- Under 2020 har också det gemensamma arbetet mellan antidiskrimineringsbyråerna stärkts. Alla 18 byråer har nu regelbundna möten och flera gemensamma samarbeten. Detta beskrivs som en positiv utveckling för gemensamt arbetet mot diskriminering i landet som stort.

Om inkomna ärenden

Ett av MmD:s grunduppdrag är att ge enskilda som utsatts för diskriminering kostnadsfri juridisk rådgivning. I verksamheten finns två jurister som i huvudsak arbetar med det. Juridisk rådgivning och stöd ges även till barn och unga och mer rörande bostadsdiskriminering inom det bostadsprojekt som MmD driver. MmD har även möjlighet att ta in ärenden för utredning och gå in som ombud för en enskild som utsatts för diskriminering. Dessa ärenden beskrivs som de mest tids- och resurskrävande och behovet av sådant stöd är långt mycket större än vad MmD bedömer sig ha möjlighet att klara av. Under 2020, har MmD:s kö för utredningsärenden i stort sett varit stängd för att föreningen behövt prioritera utredningar och processer som påbörjats föregående år. MmD skriver att under 2021 ska en utvärdering göras av nuvarande ärendesystem för att bygga ett mer hållbart ärendesystem.

65% av de anmälningar som kommer in till MmD kommer från personer som bor i Malmö, den största kommunen befolkningsmässigt i MmD:s upptagningsområde. Under 2020 har det skett en ökning av Malmöärenden jämfört med andra kommuner i MmD:s upptagningsområde.

Funktionsnedsättning och etnicitet har under lång tid varit de diskrimineringsgrunder som MmD sammantaget får in betydligt fler anmälningar kring jämfört med de andra diskrimineringsgrunderna. Av samtliga anmälningar som inkommit 2020 handlar 47 % om utsatthet kopplat till funktionsnedsättning, följt av 29 % med koppling till diskrimineringsgrunden etnisk tillhörighet. Anmälningar som rör de skyddade grunderna religion eller trosuppfattning, könsidentitet och

¹ Aktiva åtgärder är ett förebyggande och främjande arbete för att inom en verksamhet motverka diskriminering och på annat sätt verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Krav på aktiva åtgärder ställs utifrån Diskrimineringslagen sedan 2017 och omfattar arbetslivet och utbildningsområdet (till exempel skolor och högskolor).

kön utgör var för sig ca 6 % av anmälningarna. Få anmälningar som rör diskriminering kopplat till ålder har inkommit och inget kopplat till sexuell läggning.

Vad det gäller olika former av diskriminering i ärenden under 2020 gör föreningens jurister bedömningen att majoriteten rört sig om direkt diskriminering, följt av bristande tillgänglighet och därefter trakasserier och indirekt diskriminering.

Över hälften av anmälningarna som inkommer till MmD rör antingen arbetslivet eller utbildningsområdet. Arbetslivet är det samhällsområde som fått in flest anmälningar. Detta tolkar MmD främst som ett tecken på att det är mer välkänt i samhället att diskrimineringslagen gäller inom arbetslivet. En betydande ökning av anmälningar som började 2019 som rör utbildningsområdet och den ökningen har fortsatt under 2020. Majoriteten rör grundskolan men även gymnasiet, högskola och yrkesutbildningar berörs. MmD rapporterar även att de under de även 2020 fått in ett högt antal anmälningar om rörande bristande tillgänglighet i skolan. De betonar dock att det troligtvis inte betyder att diskriminering inom skolan ökat utan snarare att fler har insett att det som har skett under lång tid och fortfarande sker utgör diskriminering och att det går att vända sig till MmD för att få hjälp. Den andra hälften av anmälningarna rör många olika områden, varav andelen som rör hälso- och sjukvård samt socialtjänst samt området varor, tjänster och bostäder sticker ut. Detta förklarar MmD med att de är breda och omfattar väldigt mycket. Däremot har MmD totalt fått in mindre antal anmälningar som gäller till exempel varor, tjänster och bostäder. MmD skriver att det inte kan ses som ett tecken på att diskriminering inte sker i någon högre grad inom det området, utan snarare att det inte är lika välkänt att diskrimineringslagen gäller och att man kan vända sig till en antidiskrimineringsbyrå om man till exempel blir diskriminerad i en butik, på en restaurang eller av en hyresvärd.

MmD skriver även att det inte går att dra slutsatser om vilka grupper i samhället som är mest utsatta eller inom vilka samhällsområden som diskriminering oftast sker. Statistiken bedöms däremot kunna visa vilka grupper som verksamheten når ut till och kanske även i viss mån hur kunskaperna om diskrimineringslagens skydd ser ut i samhället. De understryker vikten av att under 2021 följa upp statistiken och undersöka vad de kan göra för att nå ut mer för att nå fler personer som utsätts för diskriminering, men som av olika anledningar inte anmäler det.

Om pandemins konsekvenser på arbetet

Föreningen lyfter i sin verksamhetsberättelse för 2020 att de trots pandemin och dess påverkan på verksamheten gör bedömningen att de kunnat fortsätta bedriva en professionell verksamhet med hög kvalitet. Föreningen skriver att de ställt om mycket utbildningsverksamhet till digitala utbildningar med bibehållen kvalitet. De har fortsatt bedriva professionell juridisk verksamhet som även bidragit till rättspraxis under året. Dock har en hel del aktiviteter inom olika projekt inte kunnat genomföras som planerat på grund av pandemin.

Rådgivningsarbetet sker normalt via mejl eller över telefon och bedöms inte ha påverkats direkt av pandemin. De nämner dock att pandemin till viss del kan ha påverkat vilka anmälningar som inkommit. De lyfter bland annat distansarbete, distansundervisning och ”nedstängning” av samhället som möjliga påverkande faktorer då det inneburit att färre människor befunnit sig i/på platser där diskriminering kan ske enligt lag.

Vad det gäller den digitala omställningen skriver de bland annat att de under våren fick flytta sitt årsmöte för att kunna genomföra det via länk på ett sätt som gjorde det möjligt att så många som möjligt kunde delta. De rapporterar att förflyttningen från fysiskt till digitalt visade sig ha

såväl fördelar som nackdelar. Samtidigt som digitala möten kan vara utmanande för vissa, till exempel för personer som saknar datorvana, inte har tillgång till bra uppkoppling, har svårt att förstå det talade ordet etcetera, så har formatet underlättat för andra genom möjligheten till medverkan på distans. Digitala årsmöten, precis som de fysiska mötena, bedöms vara båda inkluderande och exkluderande för olika deltagare. Denna erfarenhet är något MmD skriver att de ska ta med sig in i det framtida planerandet av årsmöten och andra evenemang.

Stadskontorets bedömning

Att arbeta mot olika former av diskriminering utgör en grund för allt staden gör utifrån det kommunala grunduppdraget, för att värna demokrati, uppfylla Malmöbors mänskliga rättigheter och för att uppnå kommunfullmäktigemål. För att bidra till uppfyllnad av målen i Agenda 2030 är det även en grundförutsättning att aktivt verka för att inte lämna någon utanför, att alltid utgå ifrån de grupper som står långt ifrån att få sina rättigheter tillgodosedda. Detta är en genomlysande princip, men även speciellt betonat i mål 10 och 16.

Statistik över diskrimineringsärenden från Malmö hos Diskrimineringsombudsmannen (DO) och MmD visar att det finns fortsatt behov av att utveckla både skydd och arbete mot alla former av diskriminering i Malmö på flera nivåer.

Stadskontorets samlade bedömning är att MmD:s arbete under 2020, trots pandemins påverkan, varit i linje med organisationens planerade kärnverksamhet och föreningen har haft förmåga att göra nödvändiga omställningar som krävs. Bedömningen är att MmD fortsätter att utvecklas och har under åren etablerat sig som en av de starkaste av landets 18 diskrimineringsbyråer. MmD:s kompetens för att arbeta med råd och stöd i individärenden, utbildning i diskrimineringslagen, stöd i arbetet med aktiva åtgärder, att sätta barnrättsperspektivet i diskrimineringsfrågor och för att motverka bostadsdiskriminering, är även erkänd på regional och nationell nivå. Erkännandet har samtidigt bidragit till ett högt tryck i arbetet med ärenden och utredningar. Den planerade utvecklingen av ett hållbart utredningssystem bedöms därför vara angeläget både för MmD och Malmöborna.

Sedan MmD inrättades har verksamhetens kostnadsfria juridiska rådgivnings- och stödtjänster blivit alltmer kända och använda av Malmöbor. Den statistik som MmD samlar lokalt utifrån både inkomna förfrågningar om stöd och faktiska anmälningar är av vikt för staden då Malmöbors upplevelser av diskriminering inte systematiskt fångas i stadens egna återkommande enkäter eller brukarundersökningar.² Anmälningsstatistik utgör en av flera delar av det samlade kunskapsunderlaget som staden behöver för att bedöma tendenser och riskområden vad det gäller Malmöbors lika rättigheter och möjligheter i praktiken. Kunskapen behövs för att utveckla stadens förebyggande arbete i verksamheter och stärka samverkan med andra aktörer för att skydda Malmöbor mot alla former av diskriminering. Staden behöver olika underlag som fångar förekomst av diskriminering - på vilka grunder, på vilka sätt den tar sig uttryck och inom vilka samhällsområden det rapporteras.³

Att säkerställa kostnadsfritt råd och stöd bidrar till att stadens invånare ges likvärdig möjlighet att få en eventuell upplevelse av diskriminering utredd och prövad. Lokala antidiskrimineringsbyråer, såsom MmD, fyller ur det perspektivet en viktig roll i flera städer i Sverige då DO i princip

² Se mer om denna fråga i Hållbarhetsrapport 2019.

³ Behovet av att kunna komplettera denna statistik är även en anledning till att Malmö stad under 2021 genomför en enkätundersökning om Malmöbors egna upplevelser av diskriminering i staden. Enkäten genomförs under april-maj och resultaten kommer att presenteras i en rapport i slutet av året.

inte driver individärenden och många annars är hänvisade till privata juristbyråer. Stadskontoret bedömer därför att MmD:s arbete bidrar till att fler individer i Malmö erhåller möjlighet till skydd mot diskriminering. MmD är också en uppskattad samarbetspart och leverantör av utbildningar i staden. Deras fördjupade tematiska rapporter inom samhällsområden som bostadsmarknaden och diskriminering bland barn och unga är områden som är prioriterade för staden.

Under 2021 kommer stora internationella event i Malmö att sätta fokus på olika rättighetsområden med koppling till olika diskrimineringsgrunder. Under 2021 står staden värd för World Pride och Eurogames i augusti och den internationella konferensen för hågkomst av förintelsen (*Remember – ReAct*) i oktober. Det första kommer att förstärka fokus på homofobi, diskriminering utifrån sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck och HBTQIA+-rättigheter. Det andra kommer att öka fokus på olika former av rasism och antisemitism, diskriminering med koppling till etnisk tillhörighet, hudfärg eller religiös tillhörighet. Som ett resultat av ökat fokus på dessa områden kan efterfrågan på kompetenshöjning och information om möjligheter att anmäla upplevelser och erfarenheter av diskriminering även öka. Det är då av vikt att det i staden finns instanser och aktörer som kan erbjuda råd, stöd, skydd och kunskap som både samverkar med och kompletterar Malmö stads egen organisation.

Stadskontoret gör bedömningen att, utifrån antidiskrimineringsbyråns betydelse för enskilda Malmöbor, som samarbetspart och kompletterande aktör i det lokala arbetet mot diskriminering, utgör det årliga stödet till föreningens grundverksamhet en viktig komponent i stadens säkerställande av skyddet mot diskriminering och värnandet om alla Malmöbors lika rättigheter och möjligheter.

En mer långsiktig inriktning för ekonomiskt stöd till föreningens grundverksamhet från Malmö stad bedöms vara av vikt. Att föreningen getts möjlighet att avropa medel 2020, 2021 och 2022 bedöms därför som positivt. Bedömningen är att det vore av vikt att utforska möjligheter för mer stadigvarande stöd från staden även bortom 2022 då nuvarande inriktningsbeslut upphör. Detta i syfte att fortsatt bidra till stabilitet och hållbarhet i arbetet gentemot stadens invånare.

Stadskontorets förslag

Förslaget är att godkänna åiterrapporteringen samt bevilja föreningen Malmö mot Diskriminering 1 345 000 kronor för 2021, enligt tidigare beslut, ur kommunstyrelsens anslag för stadigvarande medlemsavgifter och bidrag.

Ansvariga

Jonas Rosenkvist Avdelningschef
Magdalena Bondeson Sektionschef
Andreas Norbrant Stadsdirektör